

Stručni rad

Unutarnja evaluacija eTwinning projekata

Iva Narandža

II. osnovna škola Čakovec

Sažetak

Rad je napisan u povodu obilježavanja dvadesete godišnjice eTwinninga koja se slavi 2025. godine. eTwinning je vodeća inicijativa Europske unije za virtualnu suradnju škola koja spaja učitelje i škole diljem Europe, omogućujući provođenje projekata u sigurnom virtualnom okruženju, a Hrvatska je članica eTwinning zajednice od 2009. godine. Rad je napisan na temelju iskustva stečenog u provođenju mnogobrojnih međunarodnih eTwinning projekata od školske godine 2012./2013. do danas, u dvije međimurske osnovne škole. Evaluacija je bitan element svih projekata, pa tako i eTwinning projekata. U radu se opisuju primjeri provođenja unutarnje (interne) evaluacije šest eTwinning projekata provedenih u II. osnovnoj školi Čakovec te kako je ostvarena suradnja učitelja sudionika eTwinning projekata na pripremi i provođenju evaluacije, prikazivanju i analiziranju rezultata i pripremi zaključnog izvještaja. Kroz višegodišnji rad na eTwinning projektima i provođenjem unutarnjih evaluacija koje su doprinosile poboljšanju projekata povećavala se uspješnost pojedinih projektnih aktivnosti i projekata u cjelini.

Ključne riječi: eTwinning, evaluacija, projekti, informatika

1. Uvod

eTwinning, zajednica za škole u Europi, između ostaloga omogućuje učenicima rad na međunarodnim virtualnim projektima u sigurnom virtualnom okruženju. Informatika kao nastavni predmet ima brojne mogućnosti za uključivanje učenika upravo u međunarodne projekte koji zahtijevaju uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije. Izrada raznih digitalnih uradaka, pretraživanje interneta i kritičko vrednovanje informacija pronađenih na internetu te suradnja u sigurnom virtualnom okruženju, dio su nastave Informatike. Provedeni eTwinning projekti najvećim dijelom obuhvaćali su razne aktualne teme iz područja informatike i održivoga razvoja čime se osim ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda predmeta Informatika, radilo i na ostvarivanju očekivanja međupredmetne teme Održivi razvoj. Suradnja s školama iz drugih država imala je za cilj unaprjeđenje nastave Informatike uz provođenje novih ideja kako bi učenicima nastava bila zanimljivo i zabavno iskustvo. Svaki provedeni eTwinning projekt obuhvaćao je i unutarnju evaluaciju.

2. Evaluacija

Evaluacija je iznimno važna aktivnost u svim projektima i općenito u sustavu odgoja i obrazovanja. Evaluacija se može definirati na više načina, a većina definicija uključuje prosuđivanje vrijednosti subjekta evaluacije. Evaluacija projekata predstavlja analizu, vrednovanje i ocjenu projekata po određenim kriterijima, te procjenu aktivnosti i njihovih rezultata. Evaluacija se može provoditi u svim fazama projekta, a trebala bi biti sistematična i objektivna koliko je to moguće. Značenje i svrha evaluacije projekta je na temelju prosuđivanja i vrednovanja istaknuti uspješne elemente i pružiti preporuke kako bi se trebalo planirati i provoditi neki idući projekt, ali i ukazati na eventualne negativne strane projekta. Evaluacija projekata otvara mogućnost rasprave o uspješnosti projekta, ukazuje na jake strane i slabosti projekta te daje preporuke za uvođenje promjena koje bi vodile poboljšanju projekta. Glavni je smisao evaluacije upravo učenje na vlastitom iskustvu i učenje na ispravljanju uočenih pogrešaka.

2.1. Evaluacija eTwinning projekata

Kada se govori o evaluaciji eTwinning projekata razlikujemo evaluaciju koju provodi Nacionalna organizacija za potporu eTwinningu pri Agenciji za mobilnost i programe EU (AMPEU) i unutarnju evaluaciju koju provode sudionici projekta.

U ovom radu iznijet će se iskustva i načini provođenja unutarnje evaluacije za šest eTwinning projekata provedenih u II. osnovnoj školi Čakovec (slika 1):

- *Living with the Climate Change* (Iva Narandža, Hrvatska i Bilge Varel, Turska)
- *The Amplified Blue Planet: A Journey in STEM, Earth Observation, Artificial Intelligence and Creative Writing for Environmental Awareness* (Georgia Lascaris, Grčka i Iva Narandža, Hrvatska)
- *Green Computing for Greener Earth* (Iva Narandža, Hrvatska i Bilge Varel, Turska)
- *Robotics Tour* (Katerina Glezou, Grčka i Iva Narandža, Hrvatska)
- *Let's Explore the World of Technology* (Iva Narandža, Hrvatska i Georgia Lascaris, Grčka)
- *Climate Literate* (Bilge Varel, Turska i Iva Narandža, Hrvatska)

Slika 1. eTwinning projekti

Unutarnja ili interna evaluacija eTwinning projekta je proces procjene eTwinning projekta koji provode članovi projekta, u navedenim projektima učitelji škola iz više država. Cilj unutarnje evaluacije eTwinning projekta je utvrditi uspješnost provedenih aktivnosti i prikupiti povratne informacije od sudionika projekta

(učenika, učitelja, stručnih suradnika i eventualnih drugih sudionika) s ciljem poboljšanja projekta koji je u provedbi ili budućih eTwinning projekata. Iako je unutarnja evaluacija podložna subjektivnosti, ona pruža bitne povratne informacije učiteljima. Kroz uključivanje svih učitelja sudionika projekta u pripremu i provedbu evaluacije projekta i u ovoj projektnoj aktivnosti ostvaren je bitan element eTwinninga, međunarodna suradnja škola.

Proces unutarnje evaluacije odabranih eTwinning projekata i konkretnu izvedbu odredilo je nekoliko elemenata, od kojih su najznačajniji bili odabir sudionika evaluacije, određivanje prioritetnih područja evaluacije, kome treba služiti evaluacija i što se njome želi saznati, te konačno kako provesti evaluaciju bez troškova. U provedenim eTwinning projektima autorice projekata (osnivač i suosnivač projekta) odlučile su u evaluaciju uključiti učenike i učitelje sudionike projekta jer su oni imali vodeću ulogu u projektu, dok drugi djelatnici škole ili obitelji učenika nisu bili uključivani u evaluaciju. Najvažnija područja evaluacije odnosila su se na temu određenog projekta i sam koncept eTwinninga. Evaluacija je trebala služiti prvenstveno učiteljima kako bi dobili saznanja o ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda i mišljenju učenika o projektu i eTwinningu općenito. Uporaba besplatnih digitalnih alata omogućila je provođenje evaluacije bez troškova.

2.2. Primjeri evaluacija eTwinning projekata

U nastavku slijedi nekoliko primjera kako se u određenim eTwinning projektima provela evaluacija. Odabrano je šest eTwinning projekata koji su provedeni u posljednjih nekoliko školskih godina i dostupni na Europskoj platformi za školsko obrazovanje (European School Education Platform - ESEP). Svi navedeni eTwinning projekti nagrađeni su Europskom oznakom kvalitete (*European Quality Label*).

Svaki eTwinning projekt uključivao je unutarnju evaluaciju provedenu putem online upitnika za sudionike projekta, učenike i učitelje. Na sličan način evaluacija je provedena u više eTwinning projekata, uz manje razlike u organiziranju suradnje i rada učitelja i korištenim alatima.

Navedeni eTwinning projekti uvršteni su u školski kurikulum i provođeni su tijekom cijele nastavne godine. Na početku eTwinning projekta tijekom mjeseca rujna provođeni su inicijalni upitnici među sudionicima projekta kako bi se dobilo uvid u prethodno znanje, mišljenje ili stavove sudionika projekta o glavnoj temi kojom ćemo se baviti u određenom projektu. Pred kraj projekta, u drugoj polovini svibnja i tijekom lipnja, ispunjavani su završni upitnici s istim pitanjima kao u inicijalnim upitnicima. Rezultati inicijalnih i završnih upitnika bili su uspoređivani kako bi se vidjelo je li ostvaren napredak u znanju sudionika projekta i je li došlo do pomaka u mišljenjima i stavovima sudionika projekta. Osim inicijalnih i završnih upitnika, pripremani su i provođeni posebni evaluacijski upitnici za sudionike projekata. U nastavku slijedi detaljniji opis kako su u pojedinim eTwinning projektima pripremani i provođeni inicijalni i završni upitnici, evaluacijski upitnici, analiza rezultata i izrada završnog izvješća o evaluaciji.

Ovisno o dogovorima učitelja sudionika projekta, rezultati i završna izvješća u većoj ili manjoj mjeri dostupna su na javnom dijelu TwinSpacea, dok je potpuni uvid u cijeli proces evaluacije, rezultati analize i izvješće dostupno jedino

članovima određenog TwinSpacea projekta i Nacionalnoj organizaciji za potporu eTwinningu pri AMPEU.

U eTwinning projektima „Green Computing for Greener Earth“ i „Living with the Climate Change“ provelo se inicijalne i završne upitnike koje su pripremile autorice projekata. Nakon objave grafičkih prikaza rezultata svi učitelji sudionici projekta bili su pozvani da sudjeluju u raspravi na TwinSpace forumu i surađuju pri analizi i pripremi završnog izvješća. Za evaluaciju se u ova dva projekta pripremio i provelo dvije odvojene online ankete za učenike i učitelje sudionike projekta. Svaki učitelj sudionik projekta predložio je jedno ili dva pitanja za koja bi želio da se uključe u evaluacijski upitnik. Učitelji su pitanja dodavali u tablicu pripremljenu pomoću dijeljenog Google dokumenta dostupnu na TwinSpaceu projekta. Nakon zadanog roka za predlaganje pitanja, autorice projekta izradile su upitnik pomoću Google obrazaca koristeći predložena pitanja. Sudionici projekta odgovarali su na upitnik do određenog roka. Nakon što su svi projektni partneri javili da su ispunili evaluacijske upitnike, autorice projekta su podijelile rezultate putem Google Slides. Zatim su učitelji koristeći dobivene rezultate upitnika surađivali na izradi izvješća o evaluaciji projekta. Za ovo izvješće učitelji su napisali svoja mišljenja u raspravi na TwinSpace forumu. Na kraju su na TwinSpaceu projekta objavljeni grafički prikazani rezultati evaluacijskih upitnika i izvješće koje su pripremili učitelji sudionici projekta. Izvješće je dodano na TwinSpace stranicu i sadržavalo je sve zaključke koje su projektni partneri napisali na TwinSpace forumu. Na ovaj način postignuta je suradnja projektnih partnera tijekom pripreme i provođenja evaluacije, kao i analiziranja dobivenih odgovora sudionika projekta i izradi završnog izvješća.

Na sličan način organizirana je priprema i provođenje inicijalnog i završnog upitnika te evaluacijskih upitnika u eTwinning projektu „Climate Literate“, s razlikom što su umjesto u tablicu učitelji svoje prijedloge za pitanja za evaluacijske upitnike unosili na TwinSpace forumu što je pružilo mogućnosti komentiranja i rasprave već u fazi pripreme evaluacijskih upitnika.

U eTwinning projektu „Robotics Tour“ provedeni su inicijalni upitnici koje su pripremile autorice projekta, poseban za učenike i poseban za učitelje. Rezultati su dostupni na TwinSpaceu. Kako bi se provelo evaluaciju u navedenom eTwinning projektu također su pripremljene dvije odvojene online ankete za učenike i učitelje sudionike projekta. U ovom projektu učitelji su na TwinSpace forumu predlagali i raspravljali o pitanjima za koja bi željeli da se uvrste u evaluacijski upitnik. Zatim su autorice projekta pomoću Google obrazaca kreirale online upitnike koje su u zadanom roku ispunjavali sudionici projekta. Održan je virtualni susret učiteljica sudionica projekta na kojem se razgovaralo o evaluaciji projekta i rezultatima. Naposljetku su autorice projekta napisale izvješće s grafičkim prikazima rezultata, komentarima i zaključkom, a sve je objavljeno pomoću Google dokumenata na TwinSpaceu projekta.

U eTwinning projektu „Let's Explore the World of Technology“ također su provedeni inicijalni upitnici koje su pripremile autorice projekta pomoću Google obrazaca, a rezultati su objavljeni na TwinSpaceu. Pred kraj navedenog projekta svi su učitelji sudionici projekta na TwinSpace forumu mogli predlagati pitanja za evaluacijske upitnike. Zatim su na izradi upitnika pomoću Google obrazaca surađivale autorice projekta i još jedna učiteljica sudionica projekta, dakle tri učiteljice. Svi sudionici projekta bili su pozvani da u zadanom roku ispune

odgovarajući evaluacijski upitnik, jedan za učitelje i drugi za učenike. Izvješće o evaluaciji napravljeno je u alatu Canva, a pripremile su ga autorice projekta u suradnji s još jednom učiteljicom sudionicom projekta. Navedeno izvješće sastoji se od grafičkih prikaza odgovora dobivenih od učitelja, komentara u kojima se prikazuje analiza odgovora dobivenih od učitelja, grafičkih prikaza odgovora dobivenih od učenika, komentara u kojima se prikazuje analiza odgovora dobivenih od učenika, te konačni zaključak.

Evaluacija eTwinning projekta „The Amplified Blue Planet: A Journey in STEM, Earth Observation, Artificial Intelligence and Creative Writing for Environmental Awareness“ provedena je pomoću inicijalnih i završnih online upitnika za sudionike projekta, analizom i usporedbom rezultata navedenih upitnika i objavom izvješća na TwinSpaceu. U pripremi pitanja za inicijalne upitnike sudjelovali su svi učitelji sudionici projekta putem TwinSpace foruma, a zatim su autorice projekta kreirale online upitnike pomoću Google obrazaca. Upitnik za učitelje bio je dostupan na TwinSpaceu u *Teacher bulletin*, dijelu TwinSpacea kojem nemaju pristup učenici. Na temelju dobivenih odgovora iz inicijalnog upitnika izrađeno je izvješće s grafičkim prikazima rezultata, analizom dobivenih odgovora, istaknutim prijedlozima za poboljšanje projekta i zaključcima. U ovom projektu rezultati inicijalnih upitnika odmah su korišteni za poboljšanje projektnih aktivnosti koje su se provodile tijekom idućih mjeseci. Pred kraj projekta, u lipnju, sudionici projekta ispunili su završne upitnike. Autorice projekta izradile su završno izvješće u obliku Google Slides prezentacije s rezultatima i analizom koje je objavljeno na TwinSpaceu projekta.

3. Zaključak

Može se zaključiti da su dobrobiti koje eTwinning pruža školama, učiteljima, učenicima, kao i lokalnoj zajednici, mnogobrojne i s dugoročnim utjecajem na zajednicu. Sudjelovanje u eTwinning zajednici i provođenje međunarodnih eTwinning projekata doprinosi razvoju škole i unaprjeđenju nastave zahvaljujući suradnji i razmjeni iskustva i primjera dobre prakse s školama iz drugih država. Informacijska tehnologija omogućuje povezanost škola, a učenici sa zanimanjem usvajaju osnove rada u raznim mrežnim alatima koji im pomažu u povezivanju i suradnji. Raznolike i suradničke aktivnosti unose promjenu u nastavu i privlače pozornost učenika, potiču izgradnju kompetencija i samopouzdanja učenika, bolje razumijevanje sadržaja o kojima uče, razvijaju informacijsku pismenost, socijalne vještine i kreativnost. Sudjelovanje u međunarodnim projektima s mogućnošću uvida u rad vršnjaka iz drugih država pomaže učenicima razvijati sliku o sebi u odnosu prema drugima. Kroz višegodišnji rad na eTwinning projektima i provođenjem unutarnjih evaluacija koje su doprinosile poboljšanju projekata poboljšavala se uspješnost pojedinih projektnih aktivnosti i projekata u cjelini. Iz dobivenih odgovora sudionika projekata i analizom evaluacijskih upitnika može se zaključiti da učenici i učitelji imaju pozitivna iskustva u provođenju eTwinning projekata. Za najveći broj učenika eTwinning projekti su općenito zanimljivi i učenici smatraju da im ovakvi projekti omogućuju proširivanje znanja iz više područja. Velika većina učenika rado bi sudjelovala u budućim eTwinning projektima. Učenici u eTwinning projektima uglavnom prepoznaju mogućnosti komunikacije i suradnje, razvijanja i izražavanja vlastite kreativnosti, stjecanje dodatnog znanja, interakciju s učenicima iz drugih država i zabavu. Učitelji u navedenim eTwinning projektima prepoznaju više vrijednih aspekata, od uvođenja pedagoških inovacija, razvijanja kreativnosti i kritičkog razmišljanja, suradnje, poticanja zanimanja učenika za razne teme, do stjecanja novih znanja i razvijanja digitalnih i suradničkih vještina koje se mogu implementirati u svakodnevnom radu i nastavi.

4. Popis literature

- [1.] Institut za razvoj i međunarodne odnose. URL: <https://irmo.hr/19-evaluacija-vanjska-interna-revizor/> (2.10.2025.)
- [2.] TwinSpace Living with the Climate Change. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/living-climate-change/twinspace> (18.10.2025.)
- [3.] TwinSpace The Amplified Blue Planet: A Journey in STEM, Earth Observation, Artificial Intelligence and Creative Writing for Environmental Awareness. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/amplified-blue-planet-journey-stem-earth-observation-artificial-intelligence-and-creative-writing-environmental-awareness/twinspace> (18.10.2025.)
- [4.] TwinSpace Green Computing for Greener Earth. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/green-computing-greener-earth/twinspace> (18.10.2025.)
- [5.] TwinSpace Robotics Tour. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/robotics-tour/twinspace> (18.10.2025.)
- [6.] TwinSpace Let's Explore the World of Technology. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/lets-explore-world-technology/twinspace> (18.10.2025.)
- [7.] TwinSpace Climate Literate. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/climate-literate/twinspace> (18.10.2025.)
- [8.] European School Education Platform - eTwinning. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning> (19.10.2025.)
- [9.] Agencija za mobilnost i programe EU, eTwinning Hrvatska. URL: <https://www.etwinning.hr/> (19.10.2025.)